

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 10Co/46/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8113210164
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 10. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Milan Majerník
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2014:8113210164.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci žalobcu: KRUK Česká a Slovenská republika, s.r.o., IČO: 247 85 199 so sídlom Praha 4, Lomnického 7/1705, Česká republika, právne zastúpeného spoločnosťou KUBINEC & PARTNERS advokátska kancelária, s.r.o., IČO: 36851574 so sídlom Banská Bystrica, Nám. SNP 17, proti žalovanému: X. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. XXX, právne zastúpenému JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, IČO: 31954448, Svidník, Sovietskych hrdinov 163/66, o zaplatenie 3.062,83 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 15 C 123/2013-102 zo 6.2.2014, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok a vec vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Prvostupňový súd napadnutým rozsudkom zamietol žalobu, ktorou sa žalobca proti žalovanému domáhal zaplatenia 3.062,83 eur s prísl.. Vychádzal z toho, že žalobca odvádza uplatnené nároky od úverovej zmluvy č. 582002083, uzavretej dňa 24.5.2008 žalovaným s právnym predchodcom žalobcu spoločnosťou Santander Consumer Finance, a.s., Praha, podľa ktorej veriteľ poskytol žalovanému úver vo výške 5.122,25 eur na kúpu motorového vozidla. Žalovaný neplnil zmluvné povinnosti vyplývajúce z predmetnej zmluvy, preto veriteľ s odkazom na čl. 6.3.1 VZP využil svoje právo a s účinnosťou od 1.12.2010 odstúpil od zmluvy. Žalobca tak v tomto konaní uplatňuje nárok na zaplatenie neuhradených splátok splatných do dňa odstúpenia veriteľa od zmluvy, zaplatenia účinnosťou odstúpenia od zmluvy splatného zostatku istiny úveru, poplatku za spracovanie úveru, časti poisťného za dobu trvania poistenia, poplatku za predčasne splatnú čiastku úveru i zmluvnú pokutu, všetko znížené o sumu získanú pri výkone záložného práva predajom založeného motorového vozidla.

Z vykonaného dokazovania súd zistil, že právny predchodca žalobcu i žalovaný skutočne uzavreli úverovú zmluvu tak, ako to uviedol žalobca v žalobe. Nesporným je aj to, že predchodca žalobcu poskytol žalovanému úver na kúpu motorového vozidla a že žalovaný mal poskytnutý úver zaplatiť v splátkach vo výške po 147,80 eur mesačne, v celkovom počte 72 splátok. Celková suma, akú mal žalovaný vrátiť, by predstavovala 10.647,36 eur, čo je takmer dvojnásobok reálne poskytnutých finančných prostriedkov. Žalovaný pre finančnú núdzu prestal splácať splátky, a to tak, že zaplatil 26 splátok a z 27. splátky zaplatil už len 4,98 eur. Právny predchodca žalobcu využil úpravu obsiahnutú v čl. 6.3.1. VZP a od zmluvy so žalovaným odstúpil. Predmetnú zmluvu súd vyhodnotil ako zmluvu spotrebiteľskú, na ktorú sa vzťahuje zák. o spotrebiteľských úveroch i ustanovenia Občianskeho zákonníka upravujúce spotrebiteľské zmluvy. Odstúpením od zmluvy sa zmluva podľa § 48 ods. 2 Obč. zrušila od začiatku a zanikla. Odpadol tak právny dôvod, na základe ktorého žalovaný prijal finančné prostriedky ako úver a tieto bol povinný vrátiť už len z titulu bezdôvodného obohatenia. V dôsledku odstúpenia od zmluvy a teda v dôsledku zrušenia zmluvy žalobca nemá podľa nej už nárok ani na žiadne poplatky, zmluvné pokuty, zmluvné úroky, ani iné sankcie a príslušenstvo. Ak si žalobca dohodol vo VZP úpravu o zachovaní práv na náhradu škody, zmluvných pokút i príslušenstva pohľadávky pri odstúpení od zmluvy, takéto zmluvné dojednanie odporuje ust. § 53 ods. 4 Obč. zák. pre rozpor so zákonom. Dôsledky vyplývajúce

z odstúpenia od zmluvy uvedené vo VZP sú pre spotrebiteľa nevýhodnejšie, ako dôsledky odstúpenia upravené v Obč. zák.. Žalobca nie je aktívne legitimovaným ani na vymáhanie poistného, pretože ani on, ani jeho právny predchodca neboli poisťovateľmi. Ak pôvodný veriteľ bol oprávnený poistné inkasovať v rámci úverových splátok, jeho oprávnenie odstúpením taktiež zaniklo. Za daného stavu prichádza do úvahy len posúdenie nárokov žalobcu proti žalovanému len ako nárokov z titulu bezdôvodného obohatenia v zmysle v dôvodoch rozhodnutia citovaných ustanovení § 451 ods. 1, 2 a § 457 Obč. zák.. Predchodca žalobcu poskytol žalovanému 2.122,25 eur a žalovaný predchodcovi žalobcu zaplatil 26 splátok po 147,88 eur, 27. splátku vo výške 4,98 eur a v rámci výkonu záložného práva dostal žalobca od žalovaného 2.270,- eur. Žalovaný tak celkom zaplatil žalobcovi 6.119,89 eur. Žalovaný tak uhradil viac, než bolo potrebné z titulu bezdôvodného obohatenia. Preto súd žalobný návrh ako nedôvodný zamietol.

Ďalším výrokom prvostupňový súd rozhodol o tom, že žalovaný má proti žalobcovi nárok na náhradu 100 % účelne vynaložených trov konania.

Proti tomuto rozsudku včas podal odvolanie žalobca. Namieta nesprávne právne posúdenie veci súdom prvého stupňa. Zmluva o úvere je absolútnym obchodom, preto sa strany v právnom vzťahu založenom takouto zmluvou riadia Obchodným zákonníkom. Ani samotný veriteľ pri uzatvorení úverovej zmluvy nemohol dohodnúť režim Občianskeho zákonníka, pretože by tým porušil kogentné ustanovenia Obchodného zákonníka. Zákon o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z. z. nevyklučuje aplikáciu ustanovení osobitných zákonov a nepreferuje výlučne aplikáciu Občianskeho zákonníka v prípade spotrebiteľských úverov. Na rozdiel od úpravy dôsledkov odstúpenia od zmluvy podľa Občianskeho zákonníka, kde účinným odstúpením sa zrušuje zmluva od začiatku, sa odstúpením od zmluvy v obchodných vzťahoch zmluva podľa § 351 ods. 1 Obch. zák. zrušuje a účinky odstúpenia nastávajú až momentom odstúpenia (ex nunc). Plnenie poskytnuté pred zrušením zmluvy nie je plnenie z neplatnej zmluvy, preto na usporiadanie vzájomných nárokov nemožno použiť právnu úpravu bezdôvodného obohatenia podľa § 451 a nasl. Obč. zák.. Inštitúty premĺčania a odstúpenia od zmluvy sú generálne upravené zákonom a nemôžu byť posudzované ako podmienka zmluvy v zmysle § 54 ods. 1 Obč. zák.. Z týchto dôvodov nemôže nastať právna neistota pre spotrebiteľa. Zákon výslovne neustanovuje, kedy a za akých podmienok môže oprávnená strana odstúpiť od zmluvy a tak isto pri úverovej zmluve explicitne ustanovuje štvorročnú premĺčaciu dobu, v rámci ktorej sa veriteľ môže úspešne domáhať priznania

10Co/46/2014 - 149

- 3 -

svojho práva na súde, čo sa stalo aj v tomto prípade. V opačnom prípade sa možno domnievať, že sa spotrebiteľ nechráni len pred neprijateľnými podmienkami a dojednanými zmluvnými podmienkami, ale zároveň sa mu poskytuje ochrana aj pred samotnou zákonnou úpravou. Žalobca si uplatnil na súde nárok, ktorý je v súlade so zákonom o spotrebiteľských úveroch a dožaduje sa vrátenia istiny spolu s príslušnými poplatkami, ktoré boli uvedené priamo v zmluve, ako aj vo Všeobecných zmluvných podmienkach. Nárok veriteľa na uplatnenie poplatkov predpokladá aj samotná smernica EPaR 2008/48/ES. Žalovaný vo svojej výpovedi potvrdil, že nespochybňuje uzavretie úverovej zmluvy za účelom kúpy motorového vozidla. Žalovaný mal možnosť oboznámiť sa so samotnou zmluvou, i jej podmienkami, bol uzročený s poplatkami, pričom ak by so zmluvou nesúhlasil, mal možnosť ju odmietnuť podpísať. Žalobca preto navrhuje, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Uplatňuje si aj náhradu trov konania.

Žalovaný vo vyjadrení k podanému odvolaniu uviedol, že v tomto prípade ide o vzťah vyplývajúci zo spotrebiteľskej zmluvy. Žalobca sa sám rozhodol ukončiť tento vzťah odstúpením od zmluvy. On v postavení fyzickej osoby by sa nemal dostať do nepriaznivejšieho postavenia pri aplikácii ustanovení Obchodného zákonníka, než to je v Občianskom zákonníku. Právna argumentácia žalobcu o potrebe posudzovania úverového vzťahu podľa Obchodného zákonníka je podľa jeho názoru nesprávna. Týka sa to aj inštitútu odstúpenia od zmluvy. Poukazuje na závery vyplývajúce z rozhodnutí Krajského súdu v Prešove 6Co/27/2012 z 30.10.2012, 20Co/35/20101 i Ústavného súdu SR I.ÚS 402/2013 z 19.6.2013. Zdôrazňuje, že v žiadnom právnom predpise nie je uvedené, že vhodnejšie ustanovenia sú iba tie, ktoré priamo smerujú k ochrane spotrebiteľa. Odhliadnuc od toho následky odstúpenia od zmluvy podľa Obč. zák. sú evidentne výhodnejšie, ako tie podľa Obchodného zákonníka. Právna úprava podľa Občianskeho zákonníka dopadá na obidve strany v súlade s princípom rovnosti. Paušálne uprednostnenie Obchodného zákonníka by malo na spotrebiteľov nepriaznivé následky hraničiace až s

neprístupnosťou k občianskym právam, ktoré priznáva Občiansky zákonník na rozdiel od Obchodného zákonníka. Navrhuje preto rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť a priznať mu náhradu trov odvolacieho konania.

Odvolací súd prejednal podané odvolanie bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.). Preskúmal napadnutý rozsudok i konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 212 ods. 1, 3 O.s.p.. Bol teda viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania, nad rámec ktorých nebol oprávnený, ani povinný rozhodnutie súdu prvého stupňa preskúmať. Výnimkou sú však vady konania, ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. V predmetnej veci práve o takúto situáciu aj ide.

V konaní sa stranami nerozporuje to, že ide o nároky vyplývajúce zo spotrebiteľskej zmluvy. Prvostupňový súd zamietol žalobu z dôvodu, že odstúpením od zmluvy sa zmluva o úvere zrušila s účinkami ex tunc, pričom zmluvné dojednanie obsiahnuté v čl. 6.3.4 Všeobecných zmluvných podmienok Santander Consumer Finance, a.s. pre poskytovanie úverov na dopravnú techniku, upravujúce práva a povinnosti strán vyplývajúcich z odstúpenia od zmluvy, vyhodnotil s odkazom na ust. § 53 ods. 4 Obč. zák. za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Nekonkretizuje v dôvodoch rozhodnutia, ktoré z tam uvedených písm. a) až r) citovaného ustanovenia sa má na predmetnú vec aplikovať. Záver o zamietnutí žaloby je tak

založený na závere o neprijateľnosti zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve, resp. vo Všeobecných zmluvných podmienkach. Záver o zamietnutí žaloby na peňažné plnenie je závislý na rozhodnutí o určení neprijateľnej zmluvnej podmienky. Z ust. § 153 ods. 4 O.s.p. vyplýva, že ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, alebo vo Všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky alebo mu na základe takejto podmienky súd uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadostučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie túto zmluvnú podmienku vo výroku rozhodnutia. Toto ustanovenie bolo zavedené do O.s.p. novelou realizovanou zák. č. 575/2009 Z. z.. Zákonodarca v dôvodovej správe uviedol, že ak súd neuviedol znenie neprijateľnej podmienky vo výroku rozsudku, rozsudok by síce mal účinky medzi účastníkmi konania a nešlo by o žiadne procesné pochybenie, nedosiahol by sa však sledovaný cieľ, a to, aby vznikla dodávateľovi povinnosť zdržať sa používania takejto podmienky voči všetkým spotrebiteľom vo formulárových zmluvách a tak, aby sa predišlo sústavnému používaniu nečestnej zmluvnej podmienky. Súd by tak nenaplnil to, čo sa od neho očakáva v spotrebiteľských veciach, a teda aby prispel svojou rozhodovacou činnosťou k vyššej kvalite života, pretože inštitút neprijateľnej podmienky je pretavením princípu dobrých mravov do pozitívneho práva. Okrem spomenutého dôsledku má formulácia určovacieho výroku vo vzťahu k záveru o neprijateľnej zmluvnej podmienke význam aj procesnoprávny, viažúci sa napr. na možnosť podania dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

V predmetnej veci tak existuje príčinná súvislosť medzi rozhodnutím súdu o nepriznaní plnenia dodávateľovi (v podobe výroku zamietajúceho žalobu) a právnym posúdením časti dohody účastníkov pojať do čl. 6.3.4 VZP, obsahujúceho podmienku uplatňovania nárokov v tomto článku uvedených.

Nutnosť pojať takéto označenie neprijateľnej zmluvnej podmienky judikovanej súdom do výroku rozhodnutia vyplynula napr. aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR 1Obdo 25/2012 zo dňa 31.7.2012. Ak súd prvého stupňa chcel vyvodiť záver o neprijateľnosti zmluvnej podmienky, mal v zmysle ust. § 153 ods. 4 O.s.p. vo výroku uviesť znenie neplatnej zmluvnej podmienky, pre ktorú žalobu zamietal, a teda nepriznal dodávateľovi žalované plnenie. Ak tak súd prvého stupňa neurobil, okrem iného odňal žalobcovi možnosť dosiahnuť preskúmania presného znenia zmluvnej podmienky v prípadnom konaní pred Najvyšším súdom SR ako súdom dovolacím. Podľa názoru odvolacieho súdu ide tak o nesprávny procesný postup, ktorý založil dôvod pre zrušenie prvostupňového rozsudku už v konaní pred dovolacím súdom v zmysle ust. § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p.. Opäť tu sa žiada odkázať na závery prijaté v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR 1Obdo 25/2012 z 31.7.2012.

Odvolací súd z hľadiska hmotnoprávneho posúdenia dôvodov napadnutého rozhodnutia považuje za potrebné vzhľadom na ďalší postup vo veci poukázať aj na to, že prvostupňový súd si osvojil bez ďalšieho argumentáciu žalovaného odvádzanú od účinkov odstúpenia od zmluvy s odkazom na ust. § 48 ods. 2 Obč. zák.. Pritom aj toto ustanovenie Občianskeho zákonníka pripúšťa dohodou upraviť právne následky odstúpenia od zmluvy aj

inak, ako zrušením zmluvy od začiatku. Samotný text predmetnej zmluvy o úvere by svedčil, že by sa na predmetnú vec mali aplikovať aj ustanovenia zák. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení neskorších predpisov. Aj ust. § 5 označeného zákona, upravuje oprávnenie veriteľa od zmluvy odstúpiť za tam uvedených podmienok. V poznámke k uvedenému ustanoveniu pod bodom 9 je odkaz na § 48 Obč. zák.. Samotný tento Zák. o spotrebiteľských úveroch účinný v čase uzavretia predmetnej zmluvy následky odstúpenia od zmluvy neupravuje. Podľa názoru odvolacieho súdu nevyklučuje sa preto ani pri aplikácii § 48 ods. 2 Obč. zák. zmluvná autonómia na úprave následkov odstúpenia od zmluvy. Preto ak súd prvého stupňa podľa prvej časti odseku 2 § 48 Obč. zák. vyvodil záver o účinkoch odstúpenia od zmluvy ex tunc, a v nadväznosti na to záver o nároku titulom bezdôvodného obohatenia, obsah pred súdom prvého stupňa vykonaných dôkazov, obsah listín (zmluvy i VZP) takému záveru nesvedčia. Nemožno totiž bez ďalšieho, ani pri aplikácii § 54 ods. 1 Obč. zák. vyhodnotiť dohodnuté následky odstúpenia od zmluvy, založené najmä na zachovaní povinnosti vrátiť úver i primerané úroky (ako cenu úveru) za zmluvné podmienky v spotrebiteľskej zmluve, ktoré sa odchyľujú od Obč. zák. v neprospech spotrebiteľa. Nemožno pritom opomíňať ani to, že základná úprava zmluvy o úvere je obsiahnutá v ustanovení § 497 a nasl. Obch. zák.. Tak, ako je už uvedené vyššie, zák. č. 258/2001 Z. z. neupravuje následky odstúpenia od zmluvy. Obchodný zákonník i Občiansky zákonník rešpektuje autonómiu vôle strán pri úprave následkov odstúpenia od zmluvy. Vo vzťahu k Obchodnému zákonníku možno v tomto smere poukázať aj na ustanovenia § 263 ods. 1, 2, § 351 ods. 1, či § 505 až § 507 Obch. zák.. Z ust. § 506 Obch. zák. vyplýva napr. aj to, že ak je dlžník v omeškaní s vrátením viac, než dvoch splátok, alebo jednej splátky po dobu dlhšiu ako 3 mesiace, je veriteľ oprávnený od zmluvy odstúpiť a požadovať, aby dlžník vrátil dlžnú sumu s úrokmi. Ak by aj v samotnej zmluve absentovala teda úprava dôsledkov omeškania s platením splátok úveru, bolo by možné uplatniť úpravu omeškania dlžníka obsiahnutú v tomto ustanovení. Dôsledkom odstúpenia veriteľa od zmluvy tak, ako je to uvedené v tomto ustanovení, alebo v ustanoveniach § 505 i § 507 Obch. zák. je oprávnenie veriteľa požadovať vrátenie dlžnej sumy aj s úrokmi. Požiadavka teda vrátiť poskytnuté prostriedky (dlžnú sumu) vyplýva priamo zo zmluvy o úvere. Aj povinnosť platiť úrok z nevrátenej časti úveru vyplýva zo zmluvy o úvere a trvá, resp. pokračuje aj po účinnosti odstúpenia veriteľa od zmluvy. Nepochybne teda je, že ust. § 506 Obch. zák. po odstúpení od zmluvy požaduje vrátenie nielen dlžnej sumy, ale aj úrokov ako ceny za poskytnutie peňazí. Preto je opodstatnené, aby aj po odstúpení od zmluvy o úvere dlžník platil aj úroky z úveru. V opačnom prípade by sa veriteľ využíjúc oprávnenie dané mu zákonom (odstúpiť od zmluvy - vyplývajúce aj z § 5 zák. č. 258/2011 Z. z.), ktoré je dôsledkom porušenia povinnosti dlžníka, dostal do horšieho postavenia, ako mal pred porušením povinností dlžníkom.

Aj tieto skutočnosti je potrebné mať na zreteli pri hodnotení dohody obsiahnutej v čl. 6.3.4 VZP, podľa ktorého „v prípade odstúpenia veriteľa od ÚZ môže veriteľ požadovať, aby klient okamžite splatil:

- a) celú dlžnú čiastku istiny a úroky za dobu do odstúpenia
- b) všetky ďalšie neuhradené peňažné záväzky klienta, vrátane ich príslušenstva (napr. poplatok za spracovanie úveru, pokiaľ bol splatný podľa ÚZ v mesačných splátkach, náklady v súvislosti s registráciou záložného práva a jeho výmazom
- c) zmluvné i mimozmluvné majetkové sankcie
- d) v prípade poistenia dojednaného prostredníctvom poisťovacieho agenta, či veriteľa čiastku poistného za dobu trvania poistenia
- e) poplatok vo výške 4 % z predčasne splatenej časti úveru

Odstúpením nie sú dotknuté práva na náhradu škody, zmluvné pokuty a na príslušenstvo pohľadávok“.

Prvostupňový súd pri paušálnom závere o účinkoch odstúpenia od zmluvy ex tunc, nevyhodnocoval aj ďalšie otázky obsiahnuté v tomto článku VZP z pohľadu ich neprijateľnosti. Pri osvojení si názoru žalovaného o účinkoch odstúpenia od zmluvy, nesprávne preto nevenoval pozornosť ďalším prípadným neprijateľným zmluvným podmienkam. Toto zakladá dôvod pre zrušenie rozhodnutia aj v zmysle ust. § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p..

Z týchto dôvodov teda odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 2 O.s.p. a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Podľa § 226 O.s.p., ak bolo rozhodnutie zrušené, a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvého stupňa je viazaný právny názorom odvolacieho súdu.

Podľa § 224 ods. 3 O.s.p., ak odvolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvého stupňa v novom rozhodnutí vo veci.

Uvedené rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.